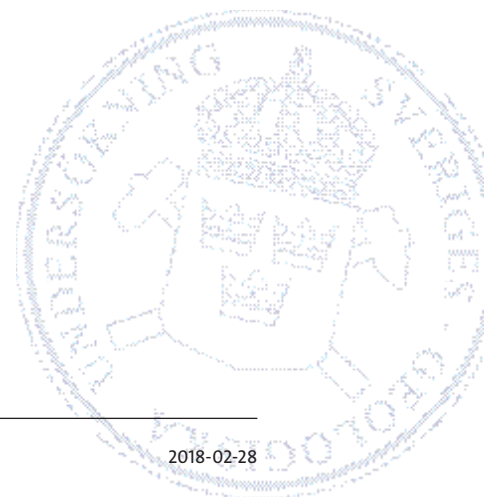
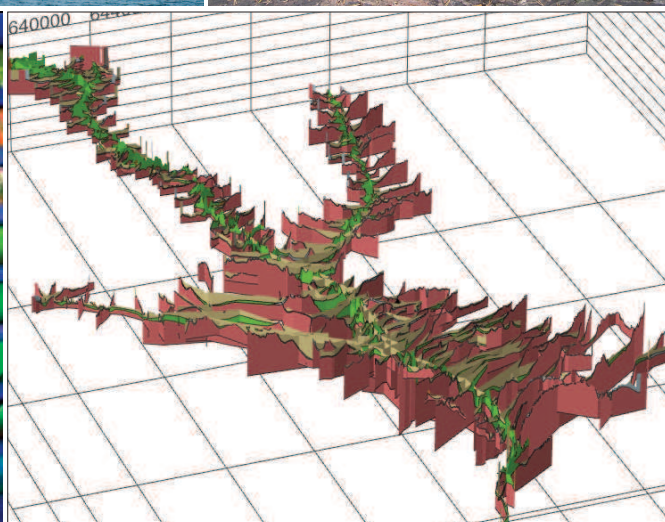
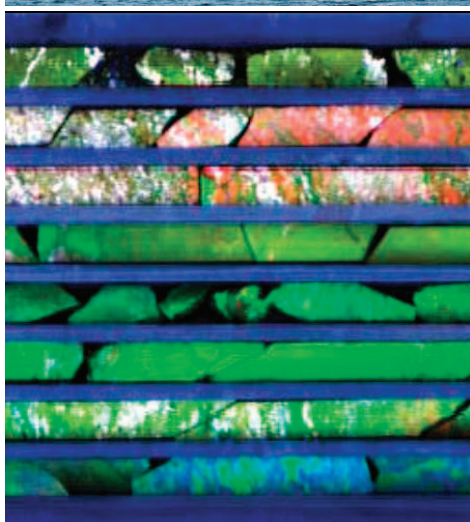

SVERIGES GEOLOGISKA UNDERSÖKNING

Budgetunderlag 2019–2021

2018-02-28

SGU

Sveriges geologiska undersökning
Geological Survey of Sweden

Omslagsbilder:

1. SGUs undersökningsfartyg Ocean Surveyor som används för insamling av maringeologisk information och miljöövervakningsdata om havsmiljön. (Överst till vänster.)
2. Exkursion i samarbete med fältarbete i Bergslagen. Bergslagen är bland annat intressant för förekomsterna av innovationskritiska mineral och metaller. (Överst till höger.)
3. 3D-modell av jordlagren i och kring Uppsalaåsen. SGUs arbete med 3D utgör en del av det interna utvecklingsarbetet och målet är tillhandahållandet av geodata på ett effektivt och målgruppsanpassat sätt. (Underst till vänster.)
4. Infraröd avbildning borrhärdar från Yxberg i Bergslagen. Bilden är framställd med data från den långvågiga delen av det infraröda spektrumet och ger information om de olika mineral som finns i borrhärden (underst till höger).

Samtliga bilder: SGU

Sveriges geologiska undersökning

Box 670, 751 28 Uppsala

tel: 018-17 90 00

fax: 018-17 92 10

e-post: sgu@sgu.se

www.sgu.se

Innehåll

SAMMANFATTNING	3
UTGIFTSOMRÅDE 24 – NÄRINGSLIV	4
Anslag 1:8 Sveriges geologiska undersökning	4
Behov av förstärkningar	4
1. Maringeologisk information med hög detaljeringsgrad nödvändig för samhällets havsplanering (prioritet 1)	5
1.1. Förlängd livslängd för Ocean Surveyor mest kostnadseffektiv	6
1.2. Samordning viktig och underlättar effektivt nyttjande av resurserna	6
2. Klimatomställning och sysselsättning i glesbygd (prioritet 2)	7
2.1. Därför behöver satsningen i Bergslagen stärkas ytterligare	8
2.2. Mineralinformationskontoret i Malå	9
3. Satsningar för att ytterligare stärka den nationella geodatastrategin (prioritet 3)	9
3.1. Öppna geodata för en digital och effektiv samhällsbyggnadsprocess, innovation och ökat företagande	10
3.2. Tryggad dricksvattenförsörjning	11
3.3. Planeringsunderlag för ökat bostadsbyggande	11
3.4. Kust- och strandzonskarteringsprogram för hållbar samhällsplanering	12
4. Utvecklad metodik för tillsyn enligt minerallagen	13
Övriga villkor – Låneram och krediter	13
Investering i ny maskin till fartyget Ocean Surveyor – för en bättre miljö och effektivare undersökningar (prioritet 1)	13
Framtida uppgifter som ställer krav på särskild finansiering till SGU	14
Geologisk lagring av koldioxid	14
Behörig myndighet för konfliktmineral	14
Anslag 1:9 Geovetenskaplig forskning	15
Förstärkning av SGUs stöd till riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning	15
Forskning för hållbar utveckling av mineralnäringen	16
Anslag 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	17
UTGIFTSOMRÅDE 20 – ALLMÄN MILJÖ- OCH NATURVÅRD	19
Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	19
Anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	19
Vattenförvaltning	19
AVGIFTSINTÄKTER SOM DISPONERAS	22

Avgiftsfinansierad verksamhet	22
Övriga avgiftsintäkter som disponeras	22
ÖVRIGA INTÄKTER SOM DISPONERAS	22
SGU som huvudman för efterbehandling av förorenade områden	22
SGUs samverkan med andra myndigheter och deltagande i FoU-projekt	22
AVGIFTSINTÄKTER SOM REDOVISAS MOT INKOMSTITTEL	22
Avgifter enligt minerallagen	22
Mineralersättning	23
Försäljning av oljelagringsanläggningar	23
Avgifter enligt 5 § kontinentalsockelförordningen	23
UTÖKAD INFORMATION	24
Översikt över verksamhetens finansiering	24
Räntekonto med kredit och annan kredit i Riksgäldskontoret	25
Anslagskredit på ramanslag	25
Anslag 24 1:8 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.	25
Anslag 24 1:9 Geovetenskaplig forskning	25
Anslag 24 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	25
Anslag 20 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	25
Förslag till anslagssparande	25
Anslag 24 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.	25
Anslag 20 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	26
Bemyndiganden	26
Verksamhetsinvesteringar	27
Lokalbehov	28

SAMMANFATTNING

Sveriges geologiska undersökning, SGU, överlämnar härmed budgetunderlag för perioden 2019–2021. Budgetunderlaget består av förslag till finansiering av SGUs verksamhet.

SGUs huvudsakliga förslag till förändrad anslagsnivå presenterade i prioriteringsordning;

- ✓ 1. Maringeologisk information för samhällets havsplanering, inklusive utökad låneram för livstidsförlängning av Ocean Surveyor (sidan 5 samt 13)
- ✓ 2. Bergslagen/Malå; Klimatomställning och sysselsättning i glesbygd (sidan 7)
- ✓ 3. Satsningar för att ytterligare stärka den nationella geodatastrategin (sidan 9)
- ✓ 4. Utökad stöd till geovetenskaplig forskning (sidan 15)

Föreslagen finansiering av SGUs verksamhet sammanfattas av nedanstående tabell och beskrivs närmare i följande kapitel¹.

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2018-2021 anges i 2018 års prisnivå	Prognos 2018	Beräkning 2019	Beräkning 2020	Beräkning 2021
Utgiftsområde 24				
1:8 Sveriges geologiska undersökning, ap. 1	238 898	313 142	327 446	289 046
1:9 Geovetenskaplig forskning, ap. 1	5 923	15 000	15 000	15 000
ap. 2		10 000	10 000	10 000
1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, ap. 1	13 885	14 000	14 000	14 000

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2018-2021 anges i 2018 års prisnivå	Prognos 2018	Beräkning 2019	Beräkning 2020	Beräkning 2021
Utgiftsområde 20				
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden, ap. 3	70 000	70 000	70 000	70 000
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö, ap. 2	8 000	13 000	13 000	13 000

¹ En sammanfattning som illustrerar kopplingen mellan SGUs förslag till finansiering av verksamheten åren 2019-2021 och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 bifogas, bilaga 1.

UTGIFTSOMRÅDE 24 – NÄRINGS- OCH SERVICESEKTOR**Anslag 1:8 Sveriges geologiska undersökning*****ap. 1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.***

Anslaget får användas till SGUs förvaltningsutgifter.

SGU samlar in och förvaltar geologisk information vilken sedan tillgängliggörs i form av produkter som öppna data, kartvisare, karttjänster, rapporter, vägledningar etcetera. Den geologiska information som produceras är anpassad efter samhällets behov av underlag för planering och användning av mark- och vattenområden på kort och lång sikt. Produkterna skapar förutsägbarhet för hållbara investeringar och en samhällsplanering som främjar ett konkurrenskraftigt företagande. SGUs kunskap och information skapar värde, möjliggör besparingar och ger trygghet i beslut.

Det finns en rad faktorer i samhällsutvecklingen just nu som ställer ökade krav på såväl ökad täckningsgrad som mer detaljerad information från SGU och belyser även behovet av ökad tillämpad forskning. Klimatomställning, klimatanpassning, beredskapsfrågor, digitalisering och ökad intensitet inom infrastruktur och byggande är några exempel som belyses i detta budgetunderlag.

Samtidigt som omvärldens behov av såväl innovationskritiska som basmetaller ökar finns det tecken på att Sverige tappar i attraktivitet som gruvland². En viktig faktor för att vända trenden är att fortsätta och utöka satsningarna i Bergslagen och Malå.

Behov av förstärkningar

I regleringsbrevet för 2017 fick SGU uppdrag att redovisa en plan för kartläggning³ för åren 2018-2024. De omvärlds- och intressentanalyser som planen baseras på visar att behoven och efterfrågan kraftigt överstiger den kapacitet som SGUs nuvarande anslagsnivå medger. Trots interna satsningar på rationaliseringar som digitalisering, effektivare remisshantering etcetera kan SGU inte ta fram och tillgängliggöra beslutsunderlag i den takt som samhällsbyggandet behöver. SGU har identifierat ett antal satsningar som behöver göras för att möta den efterfrågan som finns i samhället. De identifierade behoven av satsningar framgår av följande tabell.

² <https://www.fraserinstitute.org/sites/default/files/survey-of-mining-companies-2017.pdf>

³ N2016/07991/SUN,N2016/07822/KLS

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2019-2021 anges i 2018 års prisnivå	2019	2020	2021
1:8 Sveriges geologiska undersökning, ap. 1	242 942	248 746	204 746
Förslag till utökning			
1. Maringeologisk information med hög detaljeringsgrad nödvändig för samhällets havsplanering (sid 5)	20 000	20 000	20 000
2. Klimatomställning och sysselsättning i glesbygd ⁴ (sid 7)	31 400	43 400	39 000
3. Satsningar för att ytterligare stärka den nationella geodatastrategin (sid 9)	15 000	13 000	23 000
4. Utvecklad metodik för tillsyn enligt minerallagen (sid 13)	3 800	2 300	2 300
Summa	313 142	327 446	289 046

1. Maringeologisk information med hög detaljeringsgrad nödvändig för samhällets havsplanering (prioritet 1)

Riksdagen fattade 1988 beslut som gav SGU möjligheten att anskaffa ett nytt fartyg för kartläggning av havsbotten. De skäl som låg till grund för beslutet är minst lika aktuella idag. Havet och havsbotten är högintressant för näringslivsutveckling och planering för framtida nyttjande oavsett om det gäller vindkraft, areella näringar, ledningsdraging, sjöfart eller beredskapsfrågor - samtidigt som havsmiljöfrågor ständigt är i fokus och även utgör en del i arbetet med agenda 2030. Den maritima strategin, havsmiljöförvaltningen och havsplaneringen samt strategiska satsningar på blå tillväxt bidrar till det ökade behovet av detaljerat maringeologiskt underlag, och det gör även arbetet med klimatanpassningar och skydd av våra kust- och havsområden.

Kvalificerat maringeologiskt beslutsunderlag är därför ett viktigt bidrag för att kunna styra verksamheter till de geografiska områden i havet de är mest lämpliga för. Med sådant underlag ökar de samhällsekonomiska vinsterna samtidigt som miljörisiker kan undvikas eller minimeras.

SGU maringeologiska verksamhet är på många sätt unik. Sedan 1980-talet har Sveriges territorialvatten karterats kontinuerligt för att möta samhällets behov av information om landets havsbotten. Den snabba teknikutveckling som har skett de senaste åren har dock, tillsammans med ett ökat fokus på frågor kring havet, höjt kraven på mer detaljerad information i till exempel kommunernas arbete med havsplanering. SGUs underlag utgör en bra och översiktlig bild av havets landskap, men informationen behöver förtätas. Det är ett arbete som har påbörjats, med uppdaterad, modern mätutrustning och på en annan detaljeringsnivå än vad som tidigare varit möjlig, men för att kunna möta det samlade behovet från bland annat kustkommuner och länsstyrelser behöver ytterligare förstärkning göras här.

⁴ Satsningen pågår under en fyraårsperiod vilket innebär att ytterligare 13 000 tkr äskas för 2022

1.1. Förlängd livslängd för Ocean Surveyor mest kostnadseffektiv

En förutsättning för att kunna utföra den maringeologiska kartering som motsvarar samhällets behov, är tillgång till ett rätt utrustat undersökningsfartyg. Genom successiva investeringar har SGUs undersökningsfartyg Ocean Surveyor idag den avancerade och specialanpassade utrustning som är den mättekniska förutsättningen för en modern marin insamlingsverksamhet.

För att fartyget fortsatt ska kunna fungera optimalt, behövs nu en annan typ av investeringar, av mer omfattande karaktär. Fartyget är 34 år gammalt. Skrov och den interna strukturen bedöms ha en ytterligare livslängd på över 20 år. Däremot måste bland annat befintligt framdrivningssystem bytas för att fartyget i sin helhet ska kunna fungera under den tidsrymden. En livstidsförlängning, vilken innebär en estimerad kostnad om 55 000 tkr, har bedömts vara mer kostnadseffektiv än att investera i ett nytt fartyg. För detta behöver SGU en utökad låneram, se sidan 13.

1.2. Samordning viktig och underlättar effektivt nyttjande av resurserna

Av alla de aktörer som idag använder sig av undersökningsfartyg är det endast tre myndigheter som har generellt sjömätningstillstånd - SGU, Sjöfartsverket och Försvarsmakten⁵. Av dessa är det endast SGU som förutom att mäta djup även samlar in en mängd ytterligare information som beskriver havsbottens egenskaper.

Behovet av ökad kunskap om havet och dess resurser, och därmed en utökad kartläggning, blir alltmer kritisk ur flera perspektiv. Olika myndigheters behov av den marina informationen är i många fall både geografiskt och rent datamängdsmässigt överlappande – samma information används som underlag ur såväl näringslivs- som miljö- och försvarssäkerhetsperspektiv. Av detta följer också att behoven i delar överlappar varandra rent finansiellt i form av anslagstilldelning via olika utgiftsområden. Samordning är här viktigt och SGU tar gärna en aktiv roll i det arbetet.

Stor del av den behovsinriktade insamlingen av maringeologisk information som SGU idag genomför bedrivs i samfinansierade projekt, tillsammans med andra myndigheter. Samarbeten av den här typen är i sig positivt för såväl SGU som staten i stort, men de kortsiktiga finansiella överenskommelserna om 1-2 år myndigheterna emellan minskar möjligheterna till en mer ändamålsenlig strategisk planering av de maringeologiska insatserna. Att särskilja de olika behoven finansiellt är svårt och den uppdelning som råder idag medför ineffektivitet, onödig byråkrati, administrativa kostnader och i slutändan mindre samhällsnytta för statens medel. Detta innebär en bristande förutsägbarhet för när och om underlag finns tillgängliga, vilket leder till osäkerhet i samhällets olika planeringsprocesser.

En internationell utblick visar goda exempel på sammanhållen marin kartering som är statligt finansierad i länder med förutsättningar liknande Sveriges, bland annat MAREANO-programmet⁶ i Norge och INFOMAR-programmet⁷ i Irland. MAREANO är finansierat av Närings-og fiskeridepartementet samt Klima-og miljødepartementet genom anslag från statsbudgeten och INFOMAR genom extra anslag via Department of Communications, Energy and Natural Resources. Båda karteringsprogrammen syftar till att

⁵ SFS 2016:320

⁶ <http://www.mareano.no/>

⁷ <http://www.infomar.ie/>

bygga upp ett långsiktigt kunskapsunderlag om havet och dess resurser för såväl förvaltning och planering som en hållbar utveckling av de blå näringarna.

Övriga myndigheter, som utgör SGUs beställare, kan vanligtvis inte ingå överenskommelse om samfinansierade insamlingsprojekt förrän regleringsbrevet är beslutade. Av samma skäl är överenskommelserna i normalfallet ettåriga. Kortsiktighet i finansieringen samtidigt som SGU långsiktigt har fasta kostnader för fartyg, utrustning och personal, ger en finansiell risk.

Det innebär att planerings- och mobiliseringstiden inför en fältsäsong blir kort, vilket i sin tur medför att samhällsekonomiska vinster i form av ett effektivt resursutnyttjande riskerar att utebli. Ett kapacitetsuttag på mer än ca 15 veckor innebär dyra tröskeeffekter, bland annat genom fördubblade personalkostnader för såväl besättning för fartygsdrift som geologer. I praktiken är det därför i dagsläget svårt att planera in ett kapacitetsuttag som överstiger 15 veckor. En känd och tryggad anslagsfinansiering år från år skulle tillsammans med de samfinansierade insamlingsprojekten möjliggöra planering och genomförande på ett kapacitetsuttag om ca 30 veckor. Sett över den period som livstidsförlängningen utgör innebär en fördubbling av antalet fältveckor ytterligare 300 veckor av insamlad information innan fartyget troligen utrangeras. Den maringeologiska insamlingsverksamheten skulle på det sättet kunna tillgodose den efterfrågan som synliggjorts i intressent- och omvärldsanalyser i den takt samhällsbyggandet behöver.

Fartyget och den marina karteringsverksamheten utgör redan idag en betydande del av SGUs budget för insamling av information för samhällets behov. För att möjliggöra ökad effektivitet för en sammanhållen marin kartering och samtidigt göra den investering i en livstidsförlängning av fartyget som detta kräver, föreslås en permanent utökning av anslaget om 20 000 tkr årligen.

SGU föreslår också att myndigheten får ett förtydligt ansvar att bedriva långsiktig sammanhållen marin kartläggning.

2. Klimatomställning och sysselsättning i glesbygd (prioritet 2)

Satsning för hållbar och grön omställning

Sverige och övriga världen står mitt i en klimatomställning. En grön omställning är nödvändig för att främja tillväxten och nå de nationella och globala klimatmålen. Grön teknik, till exempel för batteritillverkning och utbyggnad av vindkraft, kräver resurser i form av bland annat innovationskritiska råvaror. Samtidigt ökar behovet av basmetaller som koppar och zink.

Sverige har stora möjligheter att vara producent av flera innovationskritiska metaller och mineral som behövs för den omställning som just nu pågår. I framförallt Norrbotten, Västerbotten och Bergslagen, våra så kallade malmregioner, finns potential för att utvinna bland annat sällsynta jordartsmetaller, grafit, litium, nickel, indium, mangan, volfram och kobolt.

Det är inte bara nyproduktion som är aktuellt, det finns också möjlighet att ta tillvara de metaller och mineral som finns i gruvavfall från såväl befintlig som historisk verksamhet.

En utvecklad mineralnäring i Sverige innebär inte bara minskade säkerhetsrisker – miljö- och arbetsmiljömässigt är vi världsledande, och gruvdrift i landet innebär därmed globala miljö- och klimatvinster.

Det handlar också om att säkra värdekedjorna, det vill säga trygga den regionala råvaruförsörjningen. På så sätt ökas möjligheterna till innovation och sysselsättning – i hela landet.

SGU föreslår en utökning av anslaget om 31 400 tkr för år 2019, 43 400 tkr för år 2020 och 39 000 tkr för år 2021 för att möta den gröna omställningen genom att ytterligare stärka den pågående satsningen i Bergslagen samt utveckla verksamheten vid mineralinformationskontoret i Malå.

Beloppen är sammansatta av en tillfällig utökning för punktinsatser och en permanent utökning. Precisering av beloppen samt ytterligare beskrivning av satsningen följer nedan.

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2019-2021 anges i 2018 års prisnivå	2019	2020	2021
Förslag till utökning			
2.1 Därför behöver satsningen på Bergslagen stärkas ytterligare (sid 8)	17 000	29 000	27 000
2.2 Mineralinformationskontoret i Malå (sid 9)	14 400	14 400	12 000
Summa	31 400	43 400	39 000

2.1. Därför behöver satsningen i Bergslagen stärkas ytterligare

Bergslagen, som har mycket hög potential för bland annat innovationskritiska mineral, saknar idag lika modern information som finns för Norrbotten och Skelleftefältet.

För att regionen ska kunna vara konkurrenskraftig och attrahera intressenter, det vill säga prospekterings- och gruvbolag såväl som forskare, behövs ett modernt geologiskt underlag som bygger på 3D- eller 4D-modeller. Utan sådan aktuell och anpassad information finns uppenbar risk att företagen vänder sig till länder med bättre geologisk infrastruktur, och att Sverige går miste om möjligheten att etablera en stark, modern och miljövänlig industri.

SGU föreslår att den redan pågående satsningen i Bergslagen stärks betydligt. Det främsta skälet är att en sådan stärkt satsning ökar möjligheterna att ha långsiktig säker tillgång till strategiskt viktiga råvaror som idag produceras i andra delar av världen. Det finns även en global aspekt i detta, där det kan ifrågasättas om det är försvarbart att importera råvaror från länder med svag miljölagstiftning eller där det råder konflikter och mänskliga rättigheter åsidosatts, när alternativ finns. I EU antogs i mars 2017 en förordning som ska göra det svårare för beväpnade grupper att finansiera sin verksamhet genom försäljning av konfliktmetaller. EU-förordningen träder i kraft år 2021 och tvingar EU:s medlemsländer att identifiera importerade metallers och minerals ursprung och säkerställa att importen inte finansierar väpnade konflikter.

En stärkt Bergslagssatsning kommer även generera ett underlag för regional materialförsörjningsplanering och därmed underlätta kommande infrastruktursatsningar. Ballastmaterial är nödvändiga för hela regionens infrastrukturutbyggnad, till exempel är Bergslagsbanan redan idag otillräcklig för de transportbehov som finns. Ballastförekomster är också en förutsättning för att successivt kunna ersätta Sveriges användning av naturgrus och därmed bidra till att miljö kvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet* uppnås. Satsningen kan även bidra till att öka intresset för geoturism i regionen.

I området finns även en stor mängd gruvavfall, som kan utgöra en potentiell miljörisk men samtidigt är en resurs för råvaruutvinning av till exempel metaller. I SGUs och Naturvårdsverkets regeringsuppdrag kring gruvavfall⁸ identifierades att en viktig åtgärd inom svensk gruvavfallsstrategi är att inventera avfallets innehåll. För närvarande undersöker SGU detta inom ramen för ett pilotprojekt. Utifrån pilotprojektet kommer en effektiv undersökningsmetodik tas fram där syftet är att öka kunskapen om hur gruvavfallets innehåll kan tas till vara samtidigt som miljöriskerna minskas.

En stärkt Bergslagssatsning bidrar också till ett ökat antal arbetstillfällen. SGU har i en samhällsekonomisk analys gjort uppskattningar av antalet primära arbetstillfällen som en sådan satsning skulle kunna generera. Beräkningarna visar att satsningen blir samhällsekonomiskt lönsam redan på kort sikt.

SGU har under 2017 och 2018 avsatt totalt ca 15 000 tkr för att förbättra tillgången till geologisk information i Bergslagen. I februari 2018 fattade regeringen beslut om att utöka SGUs uppdrag med 10 000 tkr för kartläggning av innovationskritiska metaller i området. Som redovisas är behovet dock betydligt större, och en utökning av anslaget nödvändig för att SGU ska kunna genomföra en satsning i den storlek som krävs. SGU föreslår därför en utökning av anslaget med 86 000 tkr fördelat på fyra år (17 000 tkr för år 2019, 29 000 tkr för år 2020, 27 000 tkr för år 2021 och 13 000 tkr för år 2022).

2.2. Mineralinformationskontoret i Malå

Från att ha legat i topp på rakningen av attraktiva prospektering- och gruvländer, har Sverige har under en tid rankats allt lägre. Detta beror delvis på att andra länder satsat stort på ökad service och kunskapsförsörjning av det slag som SGUs mineralinformationskontor i Malå erbjuder – de har hunnit ikapp och förbi. Det finns en uppenbar risk att prospekteringen i Sverige kommer att minska i förhållande till jämförbara länder i omvärlden. För att återta en ledande position krävs investeringar i form av ett förbättrat tillhandahållande av geologisk information, utvecklade digitala tjänster, förbättrad service och marknadsföring vid Malåkontoret.

Utveckling av Malåkontoret är också en viktig förutsättning för prospektering och utvinning av innovationskritiska metaller i Sverige. Genom att fler företag med geologisk och prospekteringsmässig kompetens etablerar sig i Malå, ökar kompetensbasen och möjligheterna till rekrytering och utveckling för såväl SGU som företagen. Idag är företagens efterfrågan på service högre än vad som kan tillgodoses med befintlig personal. I regeringsuppdraget ”Mineralinformationskontoret i Malå” som SGU redovisade i september 2017 beskrivs möjliga insatser som kan göras i Malå för att öka Sveriges attraktivitet för mineralnäringen. För att uppnå dessa effekter krävs en permanent utökning av anslaget om 12 000 tkr årligen. Utöver detta föreslås också punktinsatser om 2 400 tkr per år i två år (2019–2020) för tillgängliggörande av arkivmaterial och information som inkommit genom prospekteringsbolagens inrapporteringsskyldighet till Bergsstaten.

3. Satsningar för att ytterligare stärka den nationella geodatastrategin (prioritet 3)

Arbetet inom geodatasamverkan har med utgångspunkt i de fyra målen, att geodata ska vara öppna, användbara och tillgängliga samt samverkan välutvecklad, resulterat i ett

⁸ N2016/02787/FÖF

förslag till gemensam handlingsplan för åren 2018–2020. Handlingsplanen behandlas vid Geodatarådets möte 28 februari 2018. De samhällsutmaningar som beskrivs i den nationella geodatastrategin ställer höga krav på de myndigheter som levererar geodata. Utmaningarna blir extra stora för SGU som i jämförelse med många andra myndigheter producerar och förvaltar stora mängder geodata, men det är också en utveckling som ger stora möjligheter.

SGU föreslår en riktad satsning i flera delar för att snabbt öka tillgången på harmoniserade, lättillgängliga digitala geologiska data i såväl 2D som 3D. Syftet är att skapa förutsättningar för företag och andra användare att vidareutveckla SGUs data till produkter och tjänster, något som både på kort och lång sikt bidrar till såväl högre digitaliseringsnivå i samhället som ökad sysselsättning. De föreslagna satsningarna skapar värde, möjliggör besparingar och ger trygghet i beslut. Satsningarna syftar till

- att skapa förutsägbarhet för hållbara investeringar och en samhällsplanering som främjar ett konkurrenskraftigt företagande.
- att öka innovation, tillväxt och sysselsättning genom att tillgängliggöra öppna data. Detta förbättrar förutsättningarna för privata aktörer att skapa tjänster baserat på förädling av vår information.
- en effektivare samhällsbyggnadsprocess genom ökad tillgång till standardiserade geodata via digitala tjänster.
- att tillgodose kommuners och myndigheters behov att via maskingränssnitt integrera geodata i egna verksamhetssystem och därmed digitalisera, automatisera och effektivisera de egna processerna.

Satsningarna, som innebär ökade möjligheter för företagande och innovation samtidigt som digitaliseringen av offentlig sektor påskyndas, innebär en extra kostnad på 15 000 tkr för 2019, 13 000 tkr för 2020 och 23 000 tkr för 2021.

Fördelning av beloppen inom de olika områdena samt ytterligare beskrivning av satsningen följer nedan.

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2019–2021 anges i 2018 års prisnivå	2019	2020	2021
Förslag till utökning			
3.1 Öppna geodata för en digital och effektiv samhällsbyggnadsprocess, innovation och ökat företagande (sid 10)	6 500	4 500	4 500
3.2 Tryggad dricksvattenförsörjning (sid 11)	0	0	10 000
3.3 Planeringsunderlag för ökat bostadsbyggande (sid 11)	8 500	8 500	8 500
Summa	15 000	13 000	23 000

3.1. Öppna geodata för en digital och effektiv samhällsbyggnadsprocess, innovation och ökat företagande

Både för medborgare och företag samt för informationsutbyte inom offentlig sektor innebär öppna geodata stora vinster. För företag innebär SGUs och andras öppna data en

hittills outnyttjad möjlighet att skapa nya innovativa tjänster inom en rad olika samhällssektorer, såsom miljö och samhällsbyggande. Detta kan i sin tur skapa arbetstillfällen samt bidra till samhällets digitalisering. Därtill är delar av SGUs verksamhet beroende av geodata som idag är kostsam, till exempel djupdata från Sjöfartsverket.

Utvecklingen går mycket snabbt. Idag är merparten av SGUs geodata tillgänglig i visningstjänster och SGUs miljöövervakningsinformation finns som öppna data. De senare laddas ned i stor omfattning, vilket visar på ett stort intresse från användarna. Tillsammans med bland andra Lantmäteriet, Sjöfartsverket och Skogsstyrelsen arbetar SGU för att skapa en bred nationell samverkan för avgiftsfria geodata. Utvecklingen drivs framför allt genom EU-direktivet Inspire, som ställer krav på harmoniserade data och standardiserade tjänster.

För att stärka företagande och innovationer samt öka den offentliga sektorns takt för en digitaliserad och effektiv samhällsbyggnadsprocess, föreslås dels en särskild satsning för att påskynda arbetet med öppna data, dels att myndigheternas geodata görs helt avgiftsfria. Detta sammantaget innebär en utökning av SGUs anslag om 6 500 tkr under 2019 och därefter en permanent utökning om 4 500 tkr årligen.

3.2. Tryggad dricksvattenförsörjning

Under 2017 fortsatte den period av låga grundvattennivåer som inleddes under 2016. Vattenförsörjningssituationen blev akut för ett flertal kommuner i större delen av landet. Många kommuner var helt oförberedda på den vattenbrist som uppstod och saknade verktyg för att hantera den uppkomna situationen. Den bedömning om kraftigt ökat behov av information som SGU beskrev i Budgetunderlaget för år 2018–2020 blev besannad och behovet av grundvattenrelaterad information har aldrig varit större i Sverige.

Den kraftfulla grundvattensatsning som regeringen nu beslutat innebär att SGU under perioden 2018–2020 kommer kunna börja bygga upp ett betydligt bättre underlag för att kunna säkra framtidens dricksvattenförsörjning och ge bättre prognoser för grundvattennivåernas förändringar. För att fullfölja den satsning på grundvatten som regeringen nu gjort är det av yttersta vikt att initierade utvecklings- och insamlingsinsatser avseende grundvatten kan slutföras.

Att successivt utveckla ytterligare digitala tjänster rörande grundvattennivåer och frågor kopplade till övervakningen, inklusive hantering av den ökade informationsmängden för samhällets behov, kräver en anslagsökning på 3 000 tkr årligen även efter år 2020. För att fullfölja den initierade satsningen om förtätad grundvattenkartläggning i syfte att minska sårbarheten inför kommande perioder av vattenbrist och låga grundvattennivåer, bland annat med hjälp av helikopterbunden TEM, behövs en ökning av anslaget med 7 000 tkr per år även efter år 2020.

SGU föreslår därför en permanent utökning av anslaget om 10 000 tkr från år 2021 för att kunna genomföra ovanstående satsning. SGU avser att precisera detta behov i samband med de kommande redovisningarna av regeringens grundvattensatsning.

3.3. Planeringsunderlag för ökat bostadsbyggande

En hög takt i bostads- och infrastrukturutbyggnaden ställer krav på rätt och lättillgänglig information i ett tidigt skede i samhällsbyggnadsprocessen. Grundläggande geologisk

information om jordartsförhållanden och jorddjup är klassade som basdata i den nationella geodatastrategin. Tillgång till dessa basdata, med tillräcklig kvalitet, är nödvändig för att framställa de underlag som behövs inom samhällsplaneringen. Enligt ett nytt förslag till tillägg i PBL kommer kommuner att vara skyldiga att i sina översiktsplaner bedöma risken för skador på bebyggelse och byggnadsverk på grund av översvämning, ras, skred och erosion. För bedömningen krävs jordartsdatabaser av tillräcklig kvalitet. För kostnadsuppskattningar vid projektering i tidigt skede behövs detaljerade jordartskartor⁹. Tillgång till geologiska basdata vid planering och projekteringar bidrar också till att minska risken för förseningar och överskridna kostnader i byggfasen.

Inom de mest expansiva regionerna finns idag endast jordartsinformation med tillräcklig geografisk noggrannhet och detaljeringsgrad för samhällsbyggnadsprocessen för 15 % av landytan. Befintlig information håller hög kvalitet i de geologiska bedömningarna men har geografiska och geometriska fel. SGU har utvecklat en kostnadseffektiv metodik för att, med hjälp av Lantmäteriets nationella höjdmodell, uppgradera och höja kvaliteten på äldre jordartskartor. Arbetet med uppgradering sker till stor del på kontor med efterföljande kontroller i fält, och resulterar i underlag som både håller tillräckligt hög geologisk och geografisk noggrannhet för dagens samhällsbyggnadsprocess.

Det behövs också tas fram helt nya underlag i de områden som ännu inte har någon geologisk information, till exempel Jämtlands och delar av Västernorrlands län. Därtill behöver kvaliteten på befintliga databaser höjas i speciellt prioriterade områden såsom grundvattenmagasin, områden med förutsättningar för ras och skred, områden aktuella för stora infrastrukturprojekt och områden med stort bostadsbyggande.

SGU föreslår därför en utökning av anslaget om 8 500 tkr per år i tre år för att öka takten i uppgraderingen av jordartsinformation i expansiva områden så att de håller tillräckligt hög geologisk och geografisk noggrannhet för dagens samhällsbyggnadsprocess.

3.4. Kust- och strandzonskarteringsprogram för hållbar samhällsplanering

Samhällsplaneringen tar inte slut vid strandlinjen men planeringsunderlag som fortsätter under vattenytan är idag i stort sett obefintliga. Idag är bottenförhållanden och vattendjup mätta och kartlagda med heltäckande och moderna metoder i endast 4 % av vattenområden grundare än 10 meter. Underlag om djupförhållanden och bottenbeskaffenhet som är homogena, rikstäckande och kvalitetssäkrade är nödvändig information och kunskap såväl för en hållbar kommunal och statlig kustzon- och havsplanering som för maritima näringar.

SGUs information om havsbottens egenskaper tillsammans med Lantmäteriets höjdmodell på land och Sjöfartsverkets djupmodell utgör viktiga underlag för lösningar inom flera av de samhällsutmaningar som identifierats inom den nationella geodatastrategin.

Högupplösta geodata för havsbotten är väsentliga för en hållbar utveckling av kust- och strandzonerna samt vid analyser av miljö- och klimatförändringseffekter så som stigande havsnivåer och erosion. Behovet av ett kust- och strandzonskarteringsprogram har därför lyfts fram som en högt prioriterad aktivitet i handlingsplanen till den nationella geodatastrategin. På motsvarande sätt som Lantmäteriet getts i uppdrag att bygga upp en ny nationell höjdmodell på land, bör nu Sjöfartsverket i samverkan med SGU, Lantmäteriet och övriga berörda intressenter ges i uppdrag att bygga upp en modern högupplöst

⁹ www.swedgeo.se/geokalkyl

djupmodell över grunda vattenområden längs våra havskuster och de fyra största insjöarna för anslutning till Lantmäteriets höjdmmodell.

4. Utvecklad metodik för tillsyn enligt minerallagen

Bergsstaten har tagit fram en metodik för genomförande av en systematisk tillsyn av undersökningsarbeten¹⁰. Målsättningen med tillsynen är att prospektering ska utföras i enlighet med minerallagens bestämmelser så att störningar och missförhållanden minimeras.

Tillsynen av prospektörernas arbetsplaner bör därför förstärkas och göras mer systematisk. Den förebyggande tillsynen föreslås förbättras genom utökad information och rådgivning om minerallagen och vilka krav som ställs vid genomförande av undersökningsarbeten och upprättande av arbetsplaner. Systematiska insatser föreslås omfatta samtliga tillståndshavare men med särskilt fokus på nya aktörer på prospekteringsmarknaden. För att följa upp resultaten av prospekteringsverksamheten bör fältinspektioner genomföras för ett urval av undersökningsarbeten.

För detta föreslås en förstärkning av Bergsstaten om 2 300 tkr per år.

Prospektering görs med stöd av undersökningstillstånd beslutade av Bergsstaten. Reglerna för förlängning av undersökningstillstånd är delvis föråldrade och behöver ses över för att anpassas till dagens förhållanden där mineraliseringarna ofta ligger otillgängligt och på stort djup. Längre giltighetstider och mer relevanta villkor för förlängning skulle förbättra effektiviteten för prospekteringsarbeten. Behovet av, och i så fall även utformningen av, så kallade förbudsår bör också utredas. För att kunna genomföra detta bör en inventering och analys av branschens och andra berörda parter erfarenheter och behov göras. Kostnaderna för att utifrån inventeringen utreda möjligheterna till förbättrad lagstiftning bedöms motsvara 1 500 tkr.

SGU föreslår därför en utökning av anslaget om 3 800 tkr för år 2019 och därefter en permanent utökning av anslaget om 2 300 tkr årligen.

Övriga villkor – Låneram och krediter

Investering i ny maskin till fartyget Ocean Surveyor – för en bättre miljö och effektivare undersökningar (prioritet 1)

En förutsättning för att kunna utföra den maringeologiska kartering som motsvarar samhällets behov, är tillgång till ett rätt utrustat undersökningsfartyg. Genomsuccessiva investeringar har SGUs undersökningsfartyg Ocean Surveyor idag den avancerade och specialanpassade utrustning som är den mättekniska förutsättningen för en modern marin insamlingsverksamhet.

Fartyget är 34 år gammalt och för att fortsatt kunna fungera optimalt, behövs nu större investeringar. Skrov och den interna strukturen bedöms ha en ytterligare livslängd på över 20 år. Däremot måste det befintliga framdrivningssystemet, ventilationen, navigationssystemet och styrsystemet bytas för att fartyget i sin helhet ska kunna fungera

¹⁰ N2016/07991/SUN, N2016/07822/KLS

under den tidsrymden. En livstidsförlängning har bedömts vara mer kostnadseffektiv än att investera i ett nytt fartyg, vilket estimerats vara 3–5 gånger dyrare.

I Budgetunderlag 2018–2020 för SGU anhölls om en utökad låneram för en livstidsförlängning beräknad till 30 000 tkr. Under 2017 genomförde SGU tillsammans med en erfaren skeppskonsult en mer detaljerad kostnadsberäkning där kostnaden nu är bedömd till 55 000 tkr. SGU har därför behov av att anhålla om ytterligare utökning av låneramen.

För att bytet ska få så lite påverkan som möjligt på fartygets fältsäsong behöver det genomföras under vinterhalvåret och därmed över ett årsskifte. Detta ställer krav på en utökad låneram i två steg. Beviljad låneram för 2018 täcker första årets anskaffningskostnad. Mot bakgrund av detta anhåller SGU om ett förhandsbesked om utökad låneram för 2019 i enlighet med de uppgifter som framgår av tabellen Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (sidan 27).

Framtida uppgifter som ställer krav på särskild finansiering till SGU

Geologisk lagring av koldioxid

Några av nyckelåtgärderna för att nå de globala klimatmålen – att begränsa den globala temperaturökningen till 1,5°C – är geologisk lagring av koldioxid. Detta gäller både CCS¹¹ och bio-CCS¹².

SGU är utpekad som berednings- och remissinstans i tillståndsprocessen för geologiska lagringsanläggningar. Tillståndsprocessen innefattar både undersökningar inför och uppförande av anläggning för geologisk lagring av koldioxid. SGU kommer även att ansvara för tillsyn av dessa undersökningar och lager.

Det råder osäkerhet i när och hur omfattande denna verksamhet kommer att bli. Det är en lång process från ansökan om forsknings- eller försöksanläggning till en fullskaleanläggning och SGU kommer att vara inblandad i flera steg i processen. Omfattningen av tillsyn kommer sedan vara beroende bland annat av hur många anläggningar som verkligen kommer till stånd men även vilken teknik dessa använder.

För att hantera dessa frågor behöver SGU bygga upp en organisation, främst för hantering av beredningsärenden, remissyttranden, information och rådgivning rörande regelverk samt i förlängningen en organisation för tillsyn.

I dagsläget beräknas kostnaderna till 1 300 tkr för uppbyggnad av organisation år 1 och därefter en permanent utökning av anslaget om 2 800 tkr årligen.

Behörig myndighet för konfliktmineral

EU har beslutat om att införa en ny lagstiftning för att främja ansvarsfulla inköp av konfliktmineral hos importörer, kallad EU:s konfliktmineralförordning. Lagstiftningen syftar till att importörer ska följa de internationella regler som finns från OECD¹³ och att importörer gör ansvarsfulla inköp. Tanken är att bryta länken mellan konflikter och illegal

¹¹ Carbon Capture and Storage

¹² Bio-energy with carbon capture and storage

¹³ Organisation for Economic Co-operation and Development

brytning av mineral, samt att sätta stopp för missförhållanden vid utnyttjande av lokalbefolkning och brott mot mänskliga rättigheter.

Regeringen har utsett SGU som ansvarig myndighet i enlighet med förordningen, som ska börja gälla den första januari 2021. En del av SGUs uppdrag kommer att vara att bedriva tillsyn av de företag som importerar de mineral som finns upptagna i förordningen – guld, tantal, tenn och volfram.

Under 2018 går SGU vidare med en mer detaljerad resursberäkning.

Anslag 1:9 Geovetenskaplig forskning

ap. 1 Geovetenskaplig forskning (prioritet 4)

Anslaget får användas för att främja och stödja riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning.

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2019-2021 anges i 2018 års prisnivå	2019	2020	2021
1:9 Geovetenskaplig forskning	5 923	5 923	5 923
Förslag till utökning			
1:9 Geovetenskaplig forskning, ap. 1	9 077	9 077	9 077
ap.2 Hållbar utveckling av mineralnäringsen	10 000	10 000	10 000
Summa	25 000	25 000	25 000

Förstärkning av SGUs stöd till riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning

SGU har i uppgift att ge stöd till riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning. SGUs stöd har blivit allt viktigare under senare tid då övrig finansiering av forskning om berg, jord och grundvatten har fått stå tillbaka till förmån för mer specialiserad forskning. Det innebär också att högskolorna nischas mot excellens samtidigt som myndigheterna allt mer direkt riktar in sig mot avnämare till exempel i form av kommun och länsstyrelse. När det inte finns forskningsmedel att söka uppstår det ett gap där den tillämpade forskningen, som har som mål att utveckla den geologiska basinformationen, inte är tillräcklig.

Den tillämpade och riktade forskningen är nödvändig för att utveckla geovetenskaplig kunskap för hållbar samhällsutveckling baserat på svenska naturgivna förutsättningar. De framtida utmaningarna i en cirkulär ekonomi ligger bland annat i att stärka den svenska konkurrenskraften och att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag. Därför är det viktigt att Sverige bidrar till utvecklingen för morgondagens miljö- och teknikråden inom frågor om berg, jord och grundvatten. Detta behov lyftes särskilt i SGUs regeringsuppdrag ”Grundvattenbildning”¹⁴ som redovisades i september 2017 där en

¹⁴ N2016/07991/SUN, N2016/07822/KLS

ökning av grund- och tillämpad forskning lyftes som en av de viktigaste åtgärderna för att kunna möta effekter av kommande klimatförändringar.

De forskningsansökningar som inkommer till SGU är av hög relevans för de samhällsutmaningar som identifierats i Sverige och övriga Europa. Med nuvarande anslagsnivå kan endast ett fåtal av dessa forskningsprojekt beviljas medel. Den geovetenskapliga forskningens delområden är ofta starkt nischade till olika lärosäten, och ofta underkritiska. Konsekvensen är att regionalgeologi, berggrundsgeologi, mineralogi, kvartärgeologi och hydrogeologi, som trots sin viktiga roll för stora samhällsutmaningar, minskat i betydelse vid flera lärosäten på grund av svårigheter att finna finansiering.

Sedan ett par år finns till exempel inte kvartärgeologi kvar som ämne vid Stockholms universitet. Flera delområden har blivit mer behovsmotiverade i sin forskningsinriktning men utan tillräcklig finansiering riskerar samhället att inte få det kvalificerat beslutsstöd som krävs vid större infrastruktursatsningar och näringslivet kommer att få svårigheter att kunna utveckla ny miljöanpassad teknologi.

På längre sikt riskerar det också att leda till ett minskat intresse för riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning i Sverige bland forskare som söker sig till Sverige eller till de studenter som väljer en fortsättning på forskarutbildningen.

I rapporten "Resultat och effekter av SGUs interna och externa forskning"¹⁵ konstateras att SGUs externa stöd till riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning är väl förankrat, samt att forskningen har stort ekonomiskt värde och behöver utökas. Utöver SGU finns det flera expertmyndigheter som, med betydligt större belopp, stödjer forskning inom ämnesområden viktiga för samhällsutvecklingen.

Forskning för hållbar utveckling av mineralnäringen

För att stärka den svenska konkurrenskraften och skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag behövs forskning. Miljöanpassad teknologi och know-how krävs för att klara klimatmålen, och har stor potential för svensk exportsektor. Målet är också att Sveriges metall- och mineraltillgångar ska nyttjas på ett så långsiktigt hållbart sätt som möjligt.

En hållbar utveckling av mineralnäringen bygger på utveckling och innovation inom bland annat. hantering och nyttjande av gruvavfall, cirkulära flöden och minskade koldioxidutsläpp – men även avseende social hållbarhet som hållbara gruvsamhällen och social acceptans. Genom att adressera dessa områden med forskningsinsatser skapas förutsättningar för en av samhället accepterad långsiktig utveckling av den för Sverige så viktiga mineralnäringen.

Enligt Minerallagen¹⁶ betalar innehavaren av en bearbetningskoncession (beviljad efter ny lag 2005) mineralersättning. Tre fjärdedelar av ersättningen tillfaller fastighetsägare inom koncessionsområdet och en fjärdedel staten. Av regeringens proposition "Ändringar i minerallagen"¹⁷ framgår att intentionen var att statens andel av mineralersättningen skulle användas till att främja forskning och utveckling inom området hållbar utveckling av

¹⁵ N2015/06515/SUN

¹⁶ SFS 1991:45

¹⁷ prop. 2004/05:40

mineralresurser. SGU menar att det är viktigt att regeringen står fast vid sin intention, vilket stärker förutsättningarna för att allmänheten accepterar lagstiftningen.

SGU föreslår att anslaget för stöd till riktad geovetenskaplig grundforskning och tillämpad forskning förstärks så att det uppgår till 15 000 tkr per år från och med 2019.

Som framgår av rapporten ”Innovationskritiska metaller och mineral från brytning till produkt”¹⁸ utgör underfinansiering av FoU-insatser inom geologiområdet ett problem för en satsning på innovationskritiska metaller och mineral i Sverige, och SGU är den naturliga hemvisten för en sådan satsning. SGU föreslår därför vidare att myndigheten får i uppdrag att stödja forskning inom hållbar utveckling av mineralnäringen i en ny anslagspost. Beloppet bör minst motsvara den mineralersättning som betalas in till staten, men för att verkligen visa att frågorna kopplade till miljö och social utveckling tas på allvar avseende mineralnäringen bör beloppet höjas till 10 000 tkr årligen. SGU föreslår utifrån detta synsätt en ny anslagspost om 10 000 tkr per år från 2019 och framåt.

Anslag 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar

ap 1. Oljelagringsanläggningar m.m. samt Adak-fältet

Anslaget får användas för att täcka statliga kostnader för efterbehandling av tömda oljelagringsanläggningar och det statliga gruvfältet i Adak, Malå kommun.

Anläggningstillgångar som hänförs till sanerings- och miljösäkringsarbetet får finansieras från anslagsposten.

SGU föreslår en anslagsnivå om 14 000 tkr årligen under 2019–2021 för att säkerställa att miljön i anslutning till statens avvecklade oljelagringsanläggningar inte förorenas.

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2019–2021 anges i 2018 års prisnivå	2019	2020	2021
Förslag till finansiering			
1: 10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar, ap. 1	14 000	14 000	14 000

Avvecklingsarbetet avslutades under 2009. I samband med detta fick 22 anläggningar tillstånd för miljösäkringsåtgärder. Avvecklingen har inneburit att oljeprodukterna har avlägsnats i största möjliga mån och att många fastigheter i anslutning till bergrummen har avyttrats. Vidare har konstaterats att två anläggningar vid Loudden, Stockholms hamn delvis faller inom statens ansvar. Detta har inneburit, och kan också i framtiden innebära, ytterligare miljösäkringsåtgärder på grund av exploatering av området.

Med miljösäkring menas åtgärder för att säkerställa att föroreningar inne i bergrummet i största möjliga mån tas bort och att påverkan på den omgivande miljön ligger på en acceptabel nivå. Verksamheten består därefter av en långsiktig miljö- och funktionskontroll av de utförda åtgärderna enligt de villkor som ställts i miljödomarna. Detta medför också att det kan behövas nya eller kompletterande miljösäkringsåtgärder till exempel på grund av förändringar i miljön.

¹⁸ Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser Dnr: 2016/227

Planerna för när detta ska ske bygger på bedömningar av när i tiden anläggningarna blir vattenfyllda. Miljösäkring av anläggningarna Vetlanda (pågående), Gånghester, Kristinehamn samt troligtvis Köping 2 ska ske under perioden 2018 till 2021 men ytterligare anläggningar kan tillkomma under slutet av angiven period.

Det innebär att vi även under kommande år har en situation med miljöprövning av föreslagna miljösäkringsåtgärder och sedan upphandling av åtgärder vid respektive anläggning. Detta medför stora kostnader i förhållande till anslagsnivån förutom oklarheter i dels hur höga anbudssummorna blir, dels när i tiden kostnaderna faller ut. Det finns också osäkerheter i tiden för tillståndsprövning och eventuella överklaganden i upphandlingsprocessen, något som försvårar planeringen. Vidare behövs kontinuerligt ytterligare fysiska arbetsmiljöåtgärder genomföras vid flera av nedstigningsbrunnarna där de uppföljande kontrollerna görs.

UTGIFTSOMRÅDE 20 – ALLMÄN MILJÖ- OCH NATURVÅRD**Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden****ap 3. Sanering o återställ - del till SGU**

Anslagsposten får användas för att inventera samt, i enlighet med gällande prioritetsordning, genomföra ansvarsutredningar, nödvändiga undersökningar, åtgärder och efterföljande miljökontroll på områden där staten har ett visst ansvar för avhjälpande och där ingen annan myndighet kan svara för avhjälpande.

Avsättningar för sanering och återställning av förorenade områden ska redovisas mot anslag det budgetår som utgifterna hänförs till.

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2019-2021 anges i 2018 års prisnivå	2019	2020	2021
Förslag till finansiering			
1:4 Sanering och återställning av förorenade områden, ap. 3	70 000	70 000	70 000

Totalt har nu drygt 160 objekt identifierats på initiativ av SGU. Av dessa är ca 100 inventerade och ett 30-tal ansvarsbedömda. Utredningar (undersökningar och åtgärdsförberedelser) pågår vid ca 35 objekt. Det händer i sällsynta fall att en tillsynsmyndighet identifierar nya objekt som inte tidigare varit kända. Inom ramen för tillsynen ställs ibland nya krav på SGU som företrädare för staten, vilket gör att myndigheten ibland måste göra omprioriteringar.

Åtgärder har hittills utförts vid femton objekt och fler objekt inom riskklass 1 och 2 blir successivt redo för åtgärd. Eftersom åtgärdsförberedande utredningar för alla objekt ännu inte har genomförts, är det i dagsläget inte möjligt att exakt uppge kostnader för de områden med höga miljörisker och som staten ansvarar för att efterbehandla. Detta innebär att SGU fortsatt behöver finansiering i nivå med 2018 års nivå under en kommande femårsperiod. Därefter bedömer SGU att nivån successivt kan sänkas till 40 000 tkr per år.

SGU föreslår med hänvisning till ovanstående en finansiering i enlighet med den i Hermes indikerade anslagsnivån om 70 000 tkr per år för åren 2019–2021 för att täcka kostnader för utredningar och åtgärder vid statligt förorenade områden.

Anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö**Vattenförvaltning**

Sverige är nu inne i den fjärde cykeln inom vattenförvaltningsarbetet och vattenmyndigheterna klarar fortfarande inte av att använda det riskbaserade angreppssätt som SGU föreskriver för bland annat fastställande av miljökvalitetsnormer och upprättandet av övervakningsprogram. SGUs föreskrifter följer den systematik som finns i

både ramdirektivet för vatten¹⁹ och grundvattendirektivet²⁰. Samma systematik avses också nu användas av Havs- och vattenmyndigheten för miljökvalitetsnormer för ytvatten. Detta innebär framförallt att SGU ser mycket stora behov av tydligare och webbanpassad vägledning.

Behovet av SGUs stöd inom vattenförvaltningen avseende de grundvattenrelaterade frågorna är idag mycket stort och tidskrävande. Kunskaps- och resursbrist och hög personalomsättning på vattenmyndigheter och länsstyrelser är några av förklaringarna. Behovet av vägledning och kunskapsförsörjning kan inte tillgodoses av SGU i den omfattning som arbetet kräver inom ramen för hittillsvarande medelstilldelning, 8 000 tkr årligen via regleringsbrevet för Havs- och vattenmyndigheten.

Informationen som är nödvändig för vattenmyndigheternas genomförande av vattenförvaltningen finns inte tillgänglig vid SGU och behöver insamlas. SGU gör nu inom eget förvaltningsanslag en satsning på nyinsamling av information i områden som kan anses särskilt utsatta för vattenbrist. Satsningen svarar även delvis upp mot vattenförvaltningens behov, men stora områden som är viktiga förekomster inom svensk vattenförvaltning faller utanför det uppdrag som givits SGU.

Trots att SGU både har rollen som föreskrivande och vägledande myndighet, liksom Havs- och vattenmyndigheten, och som kunskapsförsörjande myndighet liknande SMHI, är medelstilldelningen betydligt lägre. SGU anser att skillnaden mellan resurstilldelning för ytvatten och grundvatten är omotiverat stor med tanke på den interaktion som sker inom vattencykeln. SGU ser därför ett behov om ytterligare 4 000 tkr årligen för att stärka arbetet med Sveriges åtaganden inom ramdirektivet för vatten och grundvattendirektivet.

Flera av preciseringarna till miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet* är direkt kopplade till vattenförvaltningens resultat. En väl genomförd vattenförvaltning medför således en bättre uppfyllelse av miljökvalitetsmålet. Preciseringarna omfattar bland annat att uppnå grundvattnets kemiska och kvantitativa status i enlighet med vattenförvaltningens krav, samt grundvattnets påverkan på anslutande ekosystem i ytvatten.

Det finns nationellt behov av att utveckla metoder för att fastställa vilka antropogent hotade terrestra och akvatiska ekosystem (ytvatten) som kan bli föremål för vattenförvaltningsarbete och miljökvalitetsmål. Detta utvecklingsarbete som bör bedrivas tillsammans med länsstyrelser beräknas för SGUs del uppgå till 1 000 tkr per år för perioden 2019-2021. Detta är särskilt viktigt med anledning av den pågående satsningen av restaurering av våtmarker som nu kommer pågå mellan 2018 och 2020.

Nedanstående tabell summerar SGUs bedömning av den tilläggsfinansiering, utöver nuvarande finansiering på 8 000 tkr per år, som behövs för att Sverige ska kunna infria de åtagande som ingått till följd av ramdirektivet för vatten och grundvattendirektivet. Det totala medelsbehovet är därmed 13 000 tkr per år för perioden 2019-2021.

¹⁹ 2000/60/EG

²⁰ 2006/118/EG

Belopp i tkr. Uppgifterna för åren 2019-2021 anges i 2018 års prisnivå	2019	2020	2021
Nuvarande nivå (år 2018), bidrag via Havs- och vattenmyndighetens regleringsbrev	8 000	8 000	8 000
Förslag till utökning			
Utökat stöd och vägledning till vattenmyndigheterna avseende förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön	4 000	4 000	4 000
Grundvattenberoende ekosystem	1 000	1 000	1 000
Summa	13 000	13 000	13 000

AVGIFTSINTÄKTER SOM DISPONERAS

Avgiftsfinansierad verksamhet

Enligt förordning (2008:1233) med instruktion för Sveriges geologiska undersökning får SGU mot avgift bedriva uppdragsverksamhet och tjänsteexport. Nivån på avgifterna sätts så att intäkterna täcker samtliga kostnader, såväl direkta som indirekta, som rör verksamheten. Intäkterna förväntas uppgå till 25 500 tkr 2019. Så långt SGU kan bedöma kommer intäkterna att ligga på samma nivå även 2020–2021.

Övriga avgiftsintäkter som disponeras

Intäkter av avgifter som tas ut med stöd av 4 § avgiftsförordningen (1992:191) avser i första hand försäljning av geologisk information i form av databaser, kartor och publikationer. Vidare förekommer viss andrahandsuthyrning av lokaler. Intäkterna beräknas till 4 200 tkr under 2019. Så långt SGU kan bedöma kommer intäkterna att ligga på samma nivå även 2020–2021²¹.

ÖVRIGA INTÄKTER SOM DISPONERAS

SGU som huvudman för efterbehandling av förorenade områden

SGU kan på begäran från en kommun agera huvudman för objekt där saneringen sker helt eller delvis med statsbidrag. Finansieringen av utredningar och åtgärder görs genom bidrag från Naturvårdsverket via den berörda länsstyrelsen i enlighet med förordning (2004:100) om avhjälpande av föroreningsskador och statsbidrag för sådant avhjälpande. Under 2019–2021 beräknar SGU att årligen upparbeta ca 70 000 tkr som finansieras med bidrag från Naturvårdsverket.

SGUs samverkan med andra myndigheter och deltagande i FoU-projekt

SGU är en aktiv partner i internationellt samarbete och internationella forsknings- och utvecklingsprojekt. Flera projekt med extern finansiering pågår och bedöms fortsätta under de närmaste åren. SGU samverkar också med andra statliga myndigheter. Den externa bidragsfinansieringen inom dessa områden beräknas till 35 600 tkr per år under perioden 2019–2021.

AVGIFTSINTÄKTER SOM REDOVISAS MOT INKOMSTITTEL

Avgifter enligt minerallagen

Med stöd av 14 kap. 1–2 §§ minerallagen (1991:45) samt 2 §, 10–11 §§, 19 § och 43 § mineralförordningen (1992:285) tar Bergsstaten ut ansöknings- och undersökningsavgifter. Undersökningsavgiften varierar med typ av koncessionsmineral och med undersökningstiden. För bearbetningskoncession och markanvisningsförrättning betalas endast en ansökningsavgift och en markanvisningsavgift.

²¹ Gäller under förutsättning att SGUs geodata inte görs helt avgiftsfria.

Med stöd av punkt 59–60 §§ mineralförordningen tas en avgift (försvarsavgift) ut av innehavare av utmål enligt gruvlagen samt äldre rättighet avseende stenkol.

Prognosen för de sammantagna avgifterna är 24 000 tkr för 2019 och 25 000 tkr per år under perioden 2020-2021.

Mineralersättning

För bearbetningskoncessioner som har beviljats sedan den 1 maj 2005 ska koncessionshavaren betala en mineralersättning enligt 7 kap. 7 § minerallagen (1991:45) samt 48-49a §§ mineralförordningen (1992:285). Ersättningen motsvarar två promille av det beräknade värdet av de mineral som har brutits och uppfordrats under året inom koncessionen. Tre fjärdedelar av ersättningen tillfaller fastighetsägare inom koncessionsområdet och en fjärdedel staten.

Den del som tillfaller staten redovisas mot inkomsttitel. Av regeringens proposition *Ändringar i minerallagen* (prop. 2004/05:40) framgår att intentionen var att statens andel av mineralersättningen skulle användas till att främja forskning och utveckling inom området hållbar utveckling av mineralresurser. Detta behandlas under avsnittet anslag 1:9 Geovetenskaplig forskning ovan.

Intäkterna från mineralersättning beräknas till 2 000 tkr per år under perioden 2019-2021.

Försäljning av oljelagringsanläggningar

SGU kan i vissa fall uppbära intäkter från försäljning av oljelagringsanläggningar med tillhörande utrustning med mera. Intäkterna redovisas mot inkomsttitel efter avdrag för direkta försäljningsomkostnader.

För perioden 2019–2021 förväntas inga försäljningsintäkter av detta slag.

Avgifter enligt 5 § kontinentalsockelförordningen

Enligt 5 § kontinentalsockelförordningen (1966:315) meddelar SGU tillstånd till sand-, grus- eller stentäkt på kontinentalsockeln. För sådana tillstånd tar SGU ut en avgift beräknad på utvunnen kvantitet.

För perioden 2019–2021 förväntas inga avgiftsintäkter av detta slag.

UTÖKAD INFORMATION

Översikt över verksamhetens finansiering

Tkr ¹⁾	År -1 utfall år 2017	År 0 prognos år 2018	År 1 beräknat år 2019	År 2 beräknat år 2020	År 3 beräknat år 2021
Finansieringskälla					
Utgiftsområde 24 Näringsliv					
<i>Anslag 1:8 Sveriges geologiska undersökning</i>					
<i>ap.1 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.</i>	203 844 ²⁾	238 898 ³⁾	313 142 ⁴⁾	327 446	289 046
<i>Anslag 1:9 Geovetenskaplig forskning</i>					
<i>ap.1 Geovetenskaplig forskning</i>	5 807 ⁵⁾	5 923 ⁶⁾	15 000 ⁷⁾	15 000	15 000
<i>ap.2 (förslag till ny anslagspost)</i>			10 000 ⁸⁾	10 000	10 000
<i>Anslag 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar</i>					
<i>ap.1 Oljelagringsanläggningar m.m. samt Adak-fältet</i>	14 115 ⁹⁾	13 885 ¹⁰⁾	14 000 ¹¹⁾	14 000	14 000
Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård					
<i>Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden</i>					
<i>ap. 3 Sanering o återställ - del till SGU</i>	75 172 ¹²⁾	70 000 ¹³⁾	70 000 ¹⁴⁾	70 000	70 000
<i>Anslag 1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö</i>					
<i>ap.2 Havs- och vattenmiljöer</i>			13 000 ¹⁵⁾	13 000	13 000
Avgiftsinintäkter som disponeras	25 427	29 700	29 700	29 700	29 700
- uppdragsverksamhet	13 806	13 200	13 200	13 200	13 200
- tjänsteexport	68	12 300	12 300	12 300	12 300
- intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen	11 553	4 200	4 200 ¹⁶⁾	4 200	4 200
Övriga intäkter som disponeras	97 138	105 600	105 600	105 600	105 600
- varav bidrag till efterbehandling av förorenade områden (BFO)	71 906	70 000	70 000	70 000	70 000
Summa	421 503	464 006	570 442	584 746	546 346
Avgiftsintäkter som redovisas mot inkomsttitel	21 699	23 700	26 000	27 000	27 000
- avgifter enligt minerallagen	19 134	22 000	24 000	25 000	25 000
- Mineralersättning	1 583	1 700	2 000	2 000	2 000
- Föreläring av oljelagringsanläggningar	982	0	0	0	0
- Avgifter enligt 5 § kontinentalsockelförordning	0	0	0	0	0

¹⁾ Uppgifterna för åren 2018-2021 anges i 2018 års prisnivå.

²⁾ **1:8** Utnyttjad anslagskredit vid utgången av **år 2017** uppgår till -107 tkr. Enligt beslut i SGUs regleringsbrev har myndigheten en anslagskredit om 3 % av tillgängliga medel till sitt förfogande.

³⁾ **1:8** Finansiering **år 2018** från anslag Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (238 898 tkr) baseras på den i regleringsbrevet för år 2018 beslutade tilldelningen (239 005 tkr) samt en reglering av ianspråktagen anslagskredit från 2017 om 107 tkr.

⁴⁾ **1:8** Finansiering **år 2019** från anslag Geologisk undersökningsverksamhet m.m. (313 142 tkr) baseras på den i budgetpropositionen för år 2018 föreslagna anslagsnivån (242 942 tkr). Därtill föreslås en anslagsutökning för finansiering av Maringeologisk information med hög detaljeringsgrad nödvändig för samhällets havsplanering (20 000 tkr), Klimatomställning och sysselsättning i glesbygd (31 400 tkr), Satsningar för att ytterligare stärka den nationella Geodatastrategin (15 000 tkr) samt Utvecklad metodik för tillsyn enligt minerallagen (3 800 tkr).

⁵⁾ **1:9 (förslag till ny ap.1)** Anslagsförbrukningen vid utgången av **år 2017** uppgår till den i regleringsbrevet för år 2017 beslutade tilldelningen (5 807 tkr).

⁶⁾ **1:9 (förslag till ny ap.1)** Finansiering **år 2018** från anslag Geovetenskaplig forskning (5 923 tkr) baseras på den i regleringsbrevet för år 2017 beslutade tilldelningen (5 923 tkr).

⁷⁾ **1:9 (förslag till ny ap.1)** Finansiering **år 2019** från anslag Geovetenskaplig forskning (5 923 tkr) baseras på den i budgetpropositionen för år 2018 föreslagna anslagsnivån (5 923 tkr) samt en begärd nivåhöjning till 15 000 tkr.

⁸⁾ **1:9 (förslag till ny ap.2)** Finansiering föreslås till forskning för Hållbar utveckling av mineralnäringen.

⁹⁾ **1:10** Utnyttjad anslagskredit vid utgången av **år 2017** uppgår till -115 tkr. Enligt beslut i SGUs regleringsbrev har myndigheten en anslagskredit om 3 % av tillgängliga medel till sitt förfogande.

¹⁰⁾ **1:10** Finansiering **år 2018** från anslag Oljelagringsanläggningar m.m. samt Adak-fältet (13 885 tkr) baseras på den i regleringsbrevet för år 2018 beslutade tilldelningen (14 000 tkr) samt en reglering av ianspråktagen anslagskredit från 2017 om 115 tkr.

¹¹⁾ **1:10** Finansiering **år 2019** från anslag Oljelagringsanläggningar m.m. samt Adak-fältet (14 000 tkr) baseras på den i budgetpropositionen för år 2018 föreslagna anslagsnivån (14 000 tkr).

- ¹²⁾ **1:4** Anslagssparandet vid utgången av **år 2017** uppgår till 14 828 tkr. Enligt beslut i Naturvårdsverkets regleringsbrev tillåts inte att anslagssparandet från år 2017 disponeras år 2018.
- ¹³⁾ **1:4** Finansiering **år 2018** från anslag Sanering och återställ - del till SGU (70 000 tkr) baseras på den i regleringsbrevet för Naturvårdsverket år 2018 beslutade tilldelningen under ap. 3 (70 000 tkr).
- ¹⁴⁾ **1:4** Finansiering **år 2019** från anslag Sanering och återställ - del till SGU (70 000 tkr) grundar sig på att arbetet med de statligt förorenade områdena nu har kommit så långt i processen att flera objekt är klara för åtgärd.
- ¹⁵⁾ **1:11** Finansiering **år 2019** från anslag Havs- och vattenmiljöer (13 000 tkr) föreslås för arbete inom vattenförvaltningen avseende Utökat stöd och vägledning till vattenmyndigheterna avseende förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön samt Grundvattenberoende ekosystem.
- ¹⁶⁾ **Intäkter enligt 4 § avgiftsförordningen** - Gäller under förutsättning att SGUs geodata inte görs helt avgiftsfria.

Räntekonto med kredit och annan kredit i Riksgäldskontoret

SGU föreslår att en räntekontokredit om 10 000 tkr ställs till myndighetens förfogande. Motivet till kreditnivån är följande: För uppdragsprojekt erhålles betalning först efter det att avtalade tjänster har levererats och för EU-finansierade projekt ska upparbetade kostnader först granskas och godkännas av betalande part innan likvid erlaggs.

Anslagskredit på ramanslag

Anslag 24 1:8 Geologisk undersökningsverksamhet m.m.

SGU föreslår att en anslagskredit motsvarande 3 % av tilldelade medel ställs till myndighetens förfogande under åren 2019–2021 för finansiering av oförutsedda händelser nära årsskiftet.

Anslag 24 1:9 Geovetenskaplig forskning

Inget behov av anslagskredit föreligger.

Anslag 24 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.

SGU föreslår att en anslagskredit motsvarande 10 % av tilldelade medel ställs till myndighetens förfogande under åren 2019–2021 för finansiering av oförutsedda händelser nära årsskiftet.

Anslag 20 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

SGU föreslår att en anslagskredit motsvarande 3 % av tilldelade medel ställs till myndighetens förfogande under åren 2019–2021 för finansiering av oförutsedda händelser nära årsskiftet.

Förslag till anslagssparande

Anslag 24 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar m.m.

Vid flera av oljelagringsanläggningarna finns externa beroenden som riskerar att försena arbetet. Det handlar om överprövade upphandlingar, tillstånd hos mark- och miljödomstol, krav från tillsynsmyndigheter, tillgång till mark, avtal med andra verksamhetsutövare med mera. Mot denna bakgrund är det av stor vikt att SGU, som komplement till en anslagskredit motsvarande 10 % av tilldelade medel, har möjlighet att överföra oförbrukade medel mellan åren för att kunna utföra arbetet på ett kostnadseffektivt sätt. SGU anholder därför om att få disponera fullt anslagssparande för anslag 24 1:10.

Anslag 20 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

I flera av saneringsobjekten finns externa beroenden som riskerar att försena arbetet. Det handlar om överprövade upphandlingar, tillstånd hos mark- och miljödomstol, krav från tillsynsmyndigheter, tillgång till mark, avtal med andra verksamhetsutövare med mera. Mot denna bakgrund är det av stor vikt att SGU, som komplement till en anslagskredit motsvarande 3 % av tilldelade medel, har möjlighet att överföra oförbrukade medel mellan åren för att kunna utföra arbetet på ett kostnadseffektivt sätt. SGU anholder därför om att få disponera fullt anslagssparande på ap.3.

Bemyndiganden

Beloppen avseende infriade förpliktelser är indikativa.

Tkr ¹⁾	År -1	År 0	År 1	År 2	År 3	År 4-5
	utfall	prognos	beräknat	beräknat	beräknat	beräknat
Finansieringskälla	år 2017	år 2018	år 2019	år 2020	år 2021	år 2021 -

Utgiftsområde 24 Näringsliv

Anslag 1:9 Geovetenskaplig forskning, exkl begärd anslagsutökning ²⁾

Ingående åtaganden	3 357	4 169	5 617	-	-	-
+ Nya åtaganden	3 969	4 433	4 000	-	-	-
- Infriade åtaganden	-3 157	-2 985	-4 139	-3 284	-2 194	0 ³⁾
Utestående åtaganden vid årets slut	4 169	5 617	5 478	-	-	-
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	5 000	5 000	6 000	-	-	-

Anslag 1:9 Geovetenskaplig forskning, inkl begärd anslagsutökning ²⁾

Ingående åtaganden	3 357	4 169	5 617	-	-	-
+ Nya åtaganden	3 969	4 433	16 500	-	-	-
- Infriade åtaganden	-3 157	-2 985	-4 139	-9 534	-8 444	0 ³⁾
Utestående åtaganden vid årets slut	4 169	5 617	17 978	-	-	-
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	5 000	5 000	19 000	-	-	-

Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden

ap. 3 Sanering o återställ - del till SGU ⁴⁾

Ingående åtaganden	8 249	11 074	10 000	-	-	-
+ Nya åtaganden	11 074	10 000	30 000	-	-	-
- Infriade åtaganden	-8 249	-11 074	-10 000	-30 000	0	0 ⁵⁾
Utestående åtaganden vid årets slut	11 074	10 000	30 000	-	-	-
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	30 000	30 000	30 000	-	-	-

¹⁾ Uppgifterna för åren 2018-2021 anges i 2018 års prisnivå.

²⁾ Syfte: För att kunna teckna avtal om bidrag till fleråriga forskningsprojekt.

³⁾ Slutår 2021

⁴⁾ Syfte: För att kunna teckna avtal om fleråriga insatser som rör inventering, undersökningar och åtgärder för att sanera och efterbehandla förorenade områden.

⁵⁾ Slutår 2020

Verksamhetsinvesteringar

Verksamhetsinvesteringar

Tkr ¹⁾	ÅR -1 Utfall år 2017	ÅR 0 Prognos år 2018	ÅR 1 Beräkn. år 2019	ÅR 2 Beräkn. år 2020	ÅR 3 Beräkn. år 2021	ÅR 4 Beräkn. år 2022
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	84	4 000	7 000	3 000	1 000	1 000
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	4 152	38 790	24 500	7 350	3 600	3 600
Byggnader, mark och annan fast egendom						
Övriga verksamhetsinvesteringar	404	1 500	600	600	600	600
Summa verksamhetsinvesteringar	4 640	44 290	32 100	10 950	5 200	5 200
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	4 640	42 290	30 100	8 950	3 200	3 200
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)						
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)						
Anslag (efter medgivande av regeringen)		2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Summa finansiering	4 640	44 290	32 100	10 950	5 200	5 200

¹⁾ Uppgifterna för åren 2019-2022 anges i 2018 års prisnivå.

Särskild information om verksamhetsinvesteringar

Tkr ¹⁾		Ack. utfall	ÅR 0 Prognos år 2018	ÅR 1 Beräkn. år 2019	ÅR 2 Beräkn. år 2020	ÅR 3 Beräkn. år 2021	ÅR 4 Beräkn. år 2022
Verksamhetsinvesteringar per objekt							
Framdriftsmaskineri fartyg	55 000		30 250	22 000	2 750		
Summa utgifter för investeringar	55 000		30 250	22 000	2 750		
Finansiering							
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	55 000		30 250	22 000	2 750		
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)							
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)							
Anslag							
Summa finansiering	55 000		30 250	22 000	2 750		
Varav investeringar i anläggningstillgångar							
Datasystem, rättigheter m.m.							
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	55 000		30 250	22 000	2 750		
Byggnader, mark och annan fast egendom							
Övriga verksamhetsinvesteringar							
Summa finansiering	55 000		30 250	22 000	2 750		

¹⁾ Uppgifterna för åren 2019-2022 anges i 2018 års prisnivå.

Investeringen avser byte av ett framdriftssystem för SGUs undersökningsfartyg Ocean Surveyor. Fartyget har avancerad och specialanpassad utrustning för havsbottenundersökningar, och utgör en förutsättning för att kunna bedriva den maringeologiska verksamheten. Ersätts nuvarande 2-taktsmotor, som är 30 år gammal, med 4-taktsmekanik beräknas den ekonomiska livslängden för fartyget att utsträckas till 20-30 år. Med ett maskinbyte följer även en väsentligt lägre negativ miljöpåverkan. Under förutsättning att myndigheten får ett positivt förhandsbesked avseende hela investeringen beräknas maskininstallationen ske från hösten 2018 till våren 2019.

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Tkr ¹⁾	År -1 Utfall år 2017	År 0 prognos år 2018	År 1 förslag år 2019	År 2 beräknat år 2020	År 3 beräknat år 2021	År 4 beräknat år 2022
IB lån i Riksgäldskontoret	11 662	10 890	47 299	70 491	68 943	61 322
Nyupplåning	4 520	42 290	30 100	8 950	3 200	3 200
Amorteringar	5 292	5 881	6 908	10 498	10 821	9 889
UB lån i Riksgäldskontoret	10 890	47 299	70 491	68 943	61 322	54 633
Beslutad/föreslagen låneram	34 000	55 000	72 000	70 000	63 000	56 000
Ränteutgifter	40	384	2 272	2 284	2 105	1 840
Finansiering av räntor och avskrivningar						
Utgiftsområde 24, anslag 1:8	5 321	5 947	8 862	12 464	12 608	11 411
Utgiftsområde 24, anslag 1:10	11	318	318	318	318	318
Övrig finansiering						

¹⁾ Uppgifterna för åren 2019-2022 anges i 2018 års prisnivå.

Differenser mellan utfall och prognos nyupplåning i ovanstående tabell jämfört med utfall och prognos investeringar i tabellen Verksamhetsinvesteringar beror på att 224 tkr ej var lånefinansierade anläggningar, 702 tkr av investeringar 2016 togs upp i lån 2017 och 598 tkr av 2017 års investeringar kommer att tas upp i lån 2018.

Lokalbehov

SGU frånträder 278 m² kontorsyta i Falun 2018-03-31.

SGUs borrhälsarkiv vid mineralinformationskontoret i Malå behöver utökas med 4 000 m² under 2018.

SGUs BUDGETUNDERLAG OCH AGENDA 2030

I nedanstående tabell illustreras kopplingen mellan SGUs förslag till finansiering av verksamheten åren 2019–2021 och de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Anslagsområde/ särskild satsning	Mest relevanta Agenda 2030-mål	Kommentar
Anslag 1:8	Mål 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15	Geologisk basinformation är en förutsättning för underlag för åtgärder och uppföljning avseende stora delar av Agenda 2030-arbetet i Sverige.
Sammanhållen marin kartering, investering i Ocean Surveyor och långsiktig finansiering kartering	Mål 13, 14	Ökad kunskap om havet och därmed en utökad kartläggning är viktigt för samhällets samlade ökande behov av underlag (Mål 14). Fartyget Ocean Surveyor är hjärtat i vårt maringeologiska arbete. Nuvarande maskin är föråldrad och har stora koldioxidutsläpp (Mål 13).
Råvaror för klimatomställning och sysselsättning i glesbygd Bergslagsprojektet och Malåkontoret	Mål 8, 9, 11, 13	Föreslaget Bergslagsprojekt samt fortsatt utveckling av kontoret i Malå ger kunskap som bidrar till förutsättningar för ekonomisk tillväxt (Mål 8), hållbar industri, innovationer och infrastruktur (Mål 9), samt för hållbara städer och samhällen (Mål 11). Teknik för klimatomställning, till exempel batteritillverkning och utbyggnad av vindkraft, kräver resurser i form av bland annat innovationskritiska råvaror som det finns potential att utvinna i Bergslagen (Mål 13). I förlängningen bidrar en ökad svensk utvinning av strategiskt viktiga råvaror till Generationsmålens intentioner att inte orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser.
Geodatastrategin	Mål 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15	De föreslagna riktade satsningarna inom geodatastrategin bidrar till förutsättningar för att möta de samhällsutmaningar som beskrivs i strategin och flera av målen i Agenda 2030. Öppna geodata för innovation och ökat företagande (Mål 3, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15), Tryggad dricksvattenförsörjning (Mål 6 m.fl.), Planeringsunderlag för ökat bostadsbyggande (Mål 11, 13 m fl), Kust- och strandzonskartering (Mål 11, 13, 14)
Utvecklad metodik för tillsyn enligt Minerallagen	Mål 8, 9, 11	En utvecklad metodik för systematiskt granskningsarbete och tillsyn av prospekteringar bidrar till arbetet för en hållbar mineralnäring (Mål 8, 9, 11)
Anslag 1:9 Geovetenskaplig forskning	Mål 9, 11, 12	Geovetenskaplig forskning är nödvändig för att säkerställa och utveckla den geologiska baskunskapen så att samhällsinnovationer och en cirkulär ekonomi kan utvecklas.
Anslag 1:10 Miljösäkring av oljelagringsanläggningar	Mål 6, 15	Mål 6 Rent vatten och Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald påverkas positivt av arbetet med att åtgärda förorenade områden – liksom <i>Giftfri miljö</i> m.fl. miljökvalitetsmål.
Anslag 1:4 Sanering och återställning av förorenade områden	Mål 6, 11, 15	Mål 6 Rent vatten, Mål 11 Hållbara städer och samhällen samt Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald påverkas positivt av arbetet med att åtgärda förorenade områden – liksom <i>Giftfri miljö</i> m.fl. miljökvalitetsmål.
1:11 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Mål 6, 11, 14, 15	Mål 6 Rent vatten, Mål 14 Hav och marina resurser samt Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald påverkas positivt av arbetet med havs- och vattenmiljön – liksom <i>Grundvatten av god kvalitet, Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans</i> m.fl. miljökvalitetsmål. En förutsättning för Hållbara städer och samhällen (Mål 11).